

*Галина Чумақ, доцент  
Тернопільський національний педагогічний університет  
імені Володимира Гнатюка*

## **ПЕРЕКЛАДАЦЬКА СТРАТЕГІЯ В. МОРОЗОВА ПРИ ПЕРЕДАЧІ ВЛАСНИХ ІМЕН В УКРАЇНСЬКИХ ПЕРЕКЛАДАХ АВТОРСЬКИХ ДИТЯЧИХ КАЗОК**

Чумақ Г.В. У статті аналізується перекладацька стратегія В. Морозова при передачі авторських власних назв та імен засобами цільової мови в українських перекладах казок Дж. Ролінг «Гаррі Поттер і філософський камінь» та Р.Дала «Чарлі і шоколадна фабрика».

Ключові слова : перекладацька стратегія, транскрибування, транслітерація, адаптація, етимологія, жанрова специфіка.

Halyna Chumak. The article focuses on the analysis of translation strategy chosen by Victor Morozov in conveying of proper names by means of the target language in his Ukrainian translations of J. Rowling's "Harry Potter and the Sorcerer's stone" and R. Dahl's "Charlie and the Chocolate Factory"

Key words: translation strategy, transcribing, transliteration, adapting, etymology, genre specific.

В Україні існує достатньо видавництв, котрі спеціалізуються на перекладах та видавництві класики світової літератури, сучасної літератури та дитячої літератури українською мовою. Але кожне видавництво має свої мовну політику, і далеко не завжди, на наш погляд, ця „політика” є ефективною.

Вибір перекладацької стратегії стає вирішальним для адекватності перекладу цільовою мовою, особливо коли маємо справу із перекладами дитячої літератури, як у випадку перекладацької діяльності Віктора Морозова. Його співпраця із видавництвом А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА – типовий приклад вдалого та гармонійного поєднання мовної політики та перекладацької стратегії. Найзгадуванішим прикладом можуть слугувати переклади усіх книги Дж. Ролінг із циклу про Гаррі Поттера.

Мета статті – аналіз перекладацької стратегії В. Морозова при передачі власних назв, який здійснено на матеріалі оригінальних текстів романів Дж.Ролінг «Гаррі Поттер і філософський камінь» та Р.Дала «Чарлі і шоколадна фабрика» та їх українських перекладів. Ці дві знакові дитячі книги користуються особливою популярністю у читачів, обидві були екранізовані, тому вони можуть бути досить показовими результатами ефективності обраної перекладацької стратегії

У даній статті враховано ще один важливий фактор, який неможливо оминути – це вікова категорія читачів художніх творів та жанрова специфіка вихідного тексту. А саме, дитяча література, жанр – авторська казка.

Семантика тексту казки становить особливий інтерес у плані вивчення інформації в образах текстів цього жанру, що сприятиме з'ясуванню механізмів об'єктивації знань про світ у мовних формах. Художні образи персонажів, представлені в текстах казок, є носіями концептуальної інформації. Текст казки є вербальним повідомленням, що передає предметно-логічну, естетичну, образну, емоційну та оцінну інформацію, яка оформилась в ідейно-художньому змісті тексту в єдине ціле [13, с. 13]. Основними характеристиками казкового тексту є обмеженість та стереотипізація дійових осіб. Персонажі чарівної казки перетворилися на знаки та символи абстрактних категорій добра, зла, прекрасного, потворного, чарівного, адже в казках сконцентровано життєвий досвід, накопичений людством упродовж тривалих відрізків часу, та індивідуальні фантазії безіменних виконавців, які трактують казковий сюжет на власний розсуд [9, с. 15].

Дослідники не раз відзначали особливі якості казкового слова, зокрема його семантичну ускладненість. Це притаманне і казковим іменам, у яких відображаються прадавні уявлення про

те, що кожна річ має своє, невіддільне від неї, ім'я. Функція, яку виконують назви, які утворилися природним шляхом є номінативною – назвати для того, щоб розрізнити об'єкти одного типу [4, с. 17]. Проблема перекладу цієї групи власних назв не є складною для розв'язання. В більшості випадків вони транскрибуються або транслітеруються, а не перекладаються.

Якщо назва з'являється вперше і немає традиційної транскрибованої форми, як у випадку роману Дж. Ролінг «Гаррі Поттер і філософський камінь» та Р.Дала «Чарлі і шоколадна фабрика», то перекладач при створенні нового «звучання» для неї повинен не тільки знати правила транскрибування, але, інколи, як виняток, бути спроможним порушити ці правила, якщо назви звучать незграбно або смішно для цільових читачів; враховувати соціокультурне забарвлення, але не етимологію цієї назви. [2]

Авторські власні назви поділяються на ті, що вживаються в об'єктивній дійсності, разом з природно створеними назвами (нові вигадані імена, фамілії та змінені варіанти географічних назв); та літературні назви (імена та прізвиська літературних героїв, назви місць, де відбуваються події) [5, с. 230].

Для того, щоб знайти ім'я для казкового персонажа, письменник використовує вже існуючі назви або самостійно вигадує нові, фантастичні, абсурдні, описуючі імена для героїв, які їх представляють. Тому, очевидно, що в казці немає жодної назви без певним чином акторського наміру у ній, який в деяких випадках більш або менш помітний для читача.

В реальному житті власні назви виступають в якості знака, тісно пов'язаного з предметом, який називають, без експлікації якихось особливостей, притаманних даній особі. За винятком хіба що деталі, що становить її ім'я. Власна назва сприймається як найконкретніша з усіх можливих типів назв, значною мірою позбавлена сигніфікативного змісту [6, с. 204]. У казці, навпаки, власна назва виявляється не лише денотативом, але й конотативом, який визначає зв'язки висловлювання з текстом. Добір прізвиська й імені для свого персонажа у багатьох письменників є стилістичним засобом для глибшого розкриття змісту твору. Коли власна назва номінує героя, воно одразу ж отримує призначення не лише вказувати на позначуваний об'єкт, а й надавати йому той зміст і ті характеристики, які надає автор, і таким чином онім визначає якості персонажа [4, с. 13].

Найменування персонажів і чарівних предметів органічно входять до поетичної структури казок, зумовленої «установкою на вигадку»: «Казка визначається таким чином, що в основі її естетики лежить вигадка, навмисне підкреслена як вигадка» [10, с. 258]. Проте в казці не все вигадане й «неправдоподібне». Уся жанрова суть казки якраз і полягає в своєрідності казкового поєднання в ній реального і вигаданого. Тут предмети, явища природи, тварини діють, як люди. Людські риси спостерігаються у світі тварин і речей. До світу неживого привноситься метафорична «персоніфікація», виходить «знімок» з людського життя: текст казки будується на своєрідному перекодуванні плану вираження одного коду (реального) в планах іншого коду (фантастичного) [1].

Детальний опис усіх тринадцяти етапів перекладу власних імен та назв поданий у статті М.В. Бережної [3]. Але основні принципи перекладу власних назв були закладені ще Виноградовим у його фундаментальному дослідженні «Введение в переводоведение». Творчість в перекладі власних назв, на його думку, починається в той момент, коли перекладач стикається з так званими смисловими (значущими, значимими, такими, що «говорять») іменами і прізвиськами. Тоді ж виникає і перекладацька проблема, пов'язана з аналізом суті і функції значимих імен в тексті і способом їх передачі при перекладі [5, 130].

Перекладаючи смислову власну назву, перекладач використовує одну із двох моделей: 1. чи-ста основа чи

2. основа+онамастичний формат=власна назва [5, 164].

Виноградов також стверджує, що функціональний підхід до перекладу смислових імен помітний переважно при відтворенні комічних, іронічних та сатиричних імен епізодичних персонажів, які лише згадуються в творі і не мають прямого відношення до його сюжетних ліній [5, 140].

Вибір перекладацької стратегії, на нашу думку, полягає саме в балансуванні необхідного елемента творчості та функціонального підходу до перекладу власних назв у жанрі авторської дитячої казки.

«Гаррі Поттер і філософський камінь» Дж.Ролінг і «Чарлі і шоколадна фабрика» Р.Дала належать до одного літературного жанру. Співвідношення авторських стилістичних прийомів обох романів відрізняються. У романі Дж.Ролінг кількість власних назв переважає, у романі Р.Дала – навпаки. Однак, головні принципи перекладацької стратегії В.Морозова в двох романах однакові: під час перекладу власних назв в обох романах переважає метод транскрибування / транслітерації.

Власні назви є найбільш кількісно представленим стилістичним прийомом у творі Джоан Ро-

лінг. В результаті аналізу твору було ідентифіковано 212 власних назв, які включають антропоніми, топоніми, зооніми та ін.

При перекладі більшості топонімів В. Морозов використовував усталені відповідники. До таких назв належать *Kent* [15, с. 4] – *Кент* [12, с. 10], *Britain* [15, с. 4] – *Британія* [12, с. 10], *Yorkshire* [15, с. 4] – *Йоркшир* [12, с. 10], *Brazil* [15, с. 21] – *Бразилія* [12, с. 31]. Під час перекладу таких власних назв як *Surrey* [15, с. 25] – *графство Суррей* [12, с. 38] перекладач використовує уточнення і тим самим допомагає читачеві краще розуміти де саме відбуваються події твору.

Проте, не всі топоніми мають свої реальні відповідники. У творі є три вигадані назви – назви міст та алеї. Назва містечка в якому проживало сімейство Дурслів *Little Whinging* [15, с. 25] було створено самою авторкою. В перекладі ця назва звучить як *Литл-Вінгін* [12, с. 38]; В. Морозов використав метод транскрибування. Місце проживання магічної общини також було вигадано письменницею. *Godric's Hollow* [15, с. 8] перетворилося на *долину Годрика* [12, с. 16] за допомогою поєднання транскрибування та перекладу.

Назва алеї *Diagon Alley* [15, с. 46] перекладено за допомогою поєднання транслітерації та безпосередньо перекладу. В українському варіанті ця назва звучить як *алея Діагон* [12, с. 74].

У першому романі про Гаррі Поттера є чимало зоонімів. Прізвиська домашніх тварин та улюбленців найрізноманітніші.

*Harry knew he ought to feel sorry that Mrs. Figg had broken her leg, but it wasn't easy when he reminded himself it would be a whole year before he had to look at Tibbles, Snowy, Mr. Paws, and Tufty again* [15, с. 16].

*Гаррі розумів, що негарно радити з приводу зламаної ноги місіс Фіг, але стриматися було важко, бо він збагнув, що тепер лише через рік знову побачить знімки Мурчика, Білосніжки, Лапоньки та Марсика* [12, с. 26].

Прізвиська перекладено способом підстановки. На нашу думку спосіб підбрано дуже вдало і таким чином українському читачеві такий переклад є ближчим та легшим для сприйняття.

Дуже вдалим є переклад прізвиська сови Гаррі Поттера *Hedwig*. Як зазначила Джоан Ролінг у своєму інтерв'ю, що *Hedwig* – це ім'я середньовічної святої, покровительки дітей-сиріт. В контексті роману це є дуже символічно, так як сам Гаррі Поттер сирота.

*He had decided to call her Hedwig, a name he had found in A History of Magic* [15, с. 69].

*Він вирішив назвати її Гедвігою, натрапивши на таке ім'я в «Історії магії»* [12, с. 92].

Однак, слід зазначити, що не всі імена передані так само вдало. Не досить добре підібраний метод перекладу позбавляє слово його конотативного значення.

*«How do you know about Fluffy?» he said.*

*«Fluffy?»* [15, с. 153]

Звідки ви си довідали про Флаффі? Запитав він.

*Флаффі?* [12, с. 196]

У цьому реченні перекладач надає перевагу транскрибуванню над перекладом і цим самим втрачається значущість даного прізвиська. Адже, читач який не володіє англійською мовою, не зможе відчутти двозначність імені і в результаті, не зрозуміє характеру самого персонажа. В оригінальному тексті зоонім виділено курсивом для передачі великого подиву Гаррі. Він не міг збагнути як така небезпечна тварина має ім'я, що означає «пухнастий». Таким чином український читач знайомиться лише із зовнішньою формою, і немає можливості осягнути всю іронічність даного імені.

У романі є кілька формально різних варіантів імен одного і того ж персонажа. В першу чергу це пестливі імена. Так наприклад, головного персонажа Дадлі матуся називає не просто по імені, а створює та використовує різні назви.

*"Dinky Duddydums, don't cry, Mummy won't let him spoil your special day!" she cried, flinging her arms around him* [15, с. 17].

*Не плач, любий Дадичку, мамуся не дозволить йому зіпсувати твоє свято! – залемтувала вона, пригортаючи до себе сина* [12, с. 27].

*Aunt Petunia burst into tears and said she couldn't believe it was her Ickle Dudleykins, he looked so handsome and grown-up* [15, с. 24].

*Тітка Петунія розплакалася і сказала, що не може повірити, ніби це її маленький Дадичок - такий він тепер гарний і дорослий* [12, с. 36].

Хоча обидва імені в оригіналі відрізняються, перекладач передає їх однією формою. В. Морозов не застосує транслітерацію чи транскрибування, так як це було б досить недоречно в даному випадку. Натомість він за аналогією утворення українських пестливих назв додає до словотвірної основи суфікс і таким чином передає ці власні назви.

Письменниця створювала промовисті та багатозначні імена не лише дорослим персонажам, але і дітям. Так, головний персонаж усієї серії романів про маленького та відважного чарівника *Harry Potter* має незвичайне ім'я. Слово *potter* в перекладі з англійської мови на українську означає *гончар*. Хоча для українського читача слово *potter* не викликати жодних асоціацій, то для англословних – таке прізвище буде не що інше як натяк на просте походження та скромний характер. В.Морозов передав це ім'я методом транслітерації: «*Harry Potter*,» *chorused the twins* [15, с. 74].

*Gabri Pomper*, – разом вимовили близнюки [12, с. 98].

Не менш цікаве ім'я має і найкраща подруга Гаррі Поттера – *Hermione Granger*. У романі *Hermione Granger* з маглівської родини, що в світі чарівників вважається низьким походженням, але завдяки своїм здібностям та наполегливості вона стає найкращою ученицею школи – «королєвою». В.Морозов передає це ім'я українською методом транскрибування.

*I've learned all our course books by heart, of course, I just hope it will be enough – I'm Hermione Granger, by the way, who are you?* [15, с. 84]

...я вже знаю напам'ять всі основні підручники...звичайно, сподіваюся, що цього мені вистачить... до речі, я *Герміона Грейнджер*, а ви? [12, с. 109]

До останньої значної частини власних назв належать назви різноманітних предметів, в даному випадку це: назви мітел, книжок та деяких інших предметів. Що ж до назв книг, то у творі їх налічується аж 19. Усі назви книг є також виключно авторськими, так як усі пов'язані із не-реальним магічним світом, незаними тваринами та рослинами. Пропонуємо розглянути кілька прикладів на обов'язковому списку підручників для учнів школи чарів та чаклунства.

#### COURSE BOOKS

*All students should have a copy of each of the following:*

*The Standard Book of Spells (Grade 1) by Miranda Goshawk*

*A History of Magic by Bathilda Bagshot*

*Magical Theory by Adalbert Waffling*

*A Beginners' Guide to Transfiguration by Emetic Switch*

*One Thousand Magical Herbs and Fungi by Phyllida Spore*

*Magical Drafts and Potions by Arsenius Jigger*

*Fantastic Beasts and Where to Find Them by Newt Scamander*

*The Dark Forces: A Guide to Self-Protection by Quentin Trimble* [15, с. 51]

Підручники:

Всі учні повинні мати по одному примірнику таких книжок:

«Стандартна книга заклинань» (1-й курс) Міранди Гошоук.

«Історія магії» Батільди Бегшот.

«Магічна теорія» Адальберта Вофлінга.

«Початковий курс транс фігурації» Емеріка Свіча.

«Тисяча магичних трав та грибів» Філіди Спор.

«Магічні зілля й настійки» Арсеніуса Джигера.

«Чарівні звірі і де їх знайти» Ньюта Скамандера.

«Темні сили – посібник для самозахисту» Квентіна Тримбла [12, с. 70]

Усі вище зазначені назви підручників перекладено. Під час передачі назв інших книг В.Морозов дотримується цього ж методу.

Під час перекладу власних назв у романі Дж. Ролінг В.Морозов використовував такі методи перекладу:

транскрибування / транслітерація – 148 назв;

описовий переклад / переклад – підстановка – 21 назва;

дослівний переклад – 32 назви;

переклад за допомогою узуального слова – 1 назва;

заміна назви – 1 власна назва;

поєднання транскрибування / транслітерації та перекладу – 6 назв;

В.Морозов використовував традиційні методи перекладу для кожної категорії. Однак, цікавим нововведенням можна вважати поєднання методів. А саме, це поєднання транскрибування / транслітерації та перекладу як такого для передачі одного слова чи словосполучення. Такий підхід значно розширює можливості перекладача під час роботи над текстом. Використання комбінації транскрибування / транслітерації та перекладу додає експресивності та виразності перекладу авторської казки засобами цільової мови.

Фантастичний роман «Чарлі і шоколадна фабрика» все ще залишається одним із найпопуляр-

рніших творів дитячої літератури. Яскраві персонажі, захоплюючий сюжет і такий нереальний вигаданий світ Роальда Дала знаходять собі все нових і нових прихильників серед читачів. Український переклад роману Віктора Морозова, опублікований видавництвом А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА дав змогу читачам пережити пригоди казкових персонажів у фантастичному світі солодоців та відчутти подеколи зовсім «несолодкий» присмак авторської іронії.

Створюючи своїх персонажів, Р. Дал намагався не лише підібрати для них імена та прізвища, але і тим самим підкреслити певну рису характеру чи зовнішності. Тому, обираючи прізвище для дев'ятирічного хлопчика, що був надміру повним і надто багато їв, письменник підбирає слово *gloop*, що в перекладі з англійської означає *в'язка маса, безформна речовина*.

*The finder was a boy called Augustus Gloop, and Mr Bucket's evening newspaper carried a large picture of him on the front page* [14, с. 8].

*Щасливцем виявився якийсь Августус Глуп, і на першій сторінці вечірньої газети, яку читав пан Бакет, красувалося його велике фото* [7, с. 35].

Нажаль, український читач не зможе отримати цієї додаткової інформації, а пізнаватиме цього персонажа лише із тексту. В.Морозов передає цю власну назву за допомогою транскрибування.

Наступною у списку є *Veruca Salt*.

*The lucky person was a small girl called Veruca Salt who lived with her rich parents in a great city far away* [14, с. 9].

*Цього разу пощастило дівчинці, яку звали Верука Солт і яка жила зі своїми заможними батьками в далекому величезному місті* [7, с. 39].

В даному випадку додаткову інформацію несуть як ім'я, так і прізвище. В перекладі з англійської мови *verruca* означає *бородавка*. Дане слово викликає тільки негативні асоціації. Саме такі характеристики і створюють образ дівчинки: вона завжди вередує, потребує надмірної уваги до себе. В.Морозов передає це ім'я методом транскрипції, і знову позбавляє читача можливості отримати додаткову інформацію про персонажа. Проте, інший герой твору, а саме власник шоколадної фабрики, перекладає значення цього імені для всіх читачів. Тому, переклад можна вважати цілком адекватним. Що ж до прізвища героїні, то слово *salt* перекладається як *сіль*. В.Морозов знову застосовує транскрибування для перекладу. Так як обидва слова співзвучні в англійській та українській мовах, то досить легко зрозуміти значення прізвища. Таке значення слова повністю доповнює образ дівчинки.

Ще однією дівчинкою цього твору є *Violet Beauregarde*.

*'The third ticket,' read Mr Bucket, holding the newspaper up close to his face because his eyes were bad and he couldn't afford glasses, 'the third ticket was owned by a Miss Violet Beauregarde* [14, с. 11].

*«Третій квиток, - прочитав пан Бакет, підсунувши газету до самих очей, побачив поганий, а на окуляри не мав грошей, - третій квиток знайшла панна Віолета Борегард»* [7, с. 49].

Для цієї героїні Р.Дал підбирає досить прості ім'я та прізвище. В.Морозов перекладає їх методом транскрибування. Однак, тут присутня певна іронія. В перекладі з англійської *violet* має два значення: 1) ім'я Віолета; 2) фіалка, фіолетовий колір.

За сюжетом твору Віолета залишає групу дітей під час екскурсії на фабриці, коли без дозволу починає жувати жувальну гумку, що замінює харчі і як результат – стає фіолетового кольору. Після певного «лікування» дівчинки вдалося досягнути значних результатів, але її обличчя назавжди залишилось фіолетовим. Таким чином, дівчинка завжди була «фіолетовою», от тільки тепер це побачили усі.

Найбільш працьовитий персонаж в цілому романі – це власник фабрики солодоців. *Віллі Вонка* завжди був відданим свої справі. Він ніколи не зупинявся на досягнутому і проявляв ініціативність у роботі. Саме такий підхід до справи зробив його фабрику найкращою у світі. Щоб підкреслити усі ці якості свого персонажа Р.Дал за основу прізвища *Willy* обирає слово *wonk*, що в перекладі з англійської означає *фанат, ботан*. На українську мову прізвище передано методом транслітерації.

*It was the largest and most famous in the whole world! It was WONKA'S FACTORY, owned by a man called Mr Willy Wonka, the greatest inventor and maker of chocolates that there has ever been* [14, с. 3].

*Називалася вона «Вонка», а власником її був містер Віллі Вонка, найкращий за всі часи виробник і винахідник шоколадних цукерок* [7, с. 12].

Незвичайні солодоці, які виготовляли на фабриці «Вонка» мають і незвичні назви.

*WONKA'S WHIPPLE-SCRUMPTIOUS FUDGEMALLOW DELIGHT, it said on the wrapper* [14, с. 10].

*На обгортці було написано: «ВИСОКОЧУДЕСНИЙ ЗЕФІРМЕЛАД ВОНКИ»*[7, с. 43].

*WONKA'S NUTTY CRUNCH SURPRISE, it said on the wrapper* [14, с. 13].

На обгортці було написано: «*ВОНКА: ГОРІХОВИЙ ХРУСТКИЙ сюрприз*» [7, с. 57].

Для адекватної передачі неординарних назв перекладач обирає описовий переклад. Такий метод не обмежує перекладача у виборі лексики для перекладу, а головним завданням є передати зміст виразу та задум автора.

Переклад фантастичного роману «Чарлі і шоколадна фабрика» було не легким завданням для перекладача. Однак, шалений успіх книги підтверджує високий рівень перекладу. У тексті оригіналу було ідентифіковано 40 власних назв. Під час перекладу власних назв В.Морозов використовував такі методи перекладу:

транскрибування / транслітерація – 23 назви;

описовий переклад / переклад – підстановка – 2 назви;

дослівний переклад – 3 назви;

заміна назви – 1 власна назва;

поєднання транскрибування / транслітерації та перекладу – 2 назви;

не перекладено – 9 назв.

Використовуючи звичні методи перекладу В.Морозов вдається до поєднання методів. В цьому романі це – транскрибування / транслітерації та перекладу і транскрибування / транслітерація та описовий переклад. Застосовуючи незвичні комбінації перекладач додає виразності мові. Особливо актуальним є таке поєднання під час перекладу незвичних авторських власних назв. Транскрибування / транслітерація переважають під час перекладу власних назв. Описовий переклад В.Морозов використав лише у двох випадках, адже для власних назв в першу чергу важливо передати зовнішню форму.

У перекладі роману «Чарлі і шоколадна фабрика» значний акцент зроблено на адаптації твору для українських читачів. В.Морозов неодноразово додавав, змінював та, інколи, спрощував текст оригіналу для того, щоб зробити його більш зрозумілим та легшим для читання для дитячої вікової категорії. Розглянуті приклади адаптації в жодному разі не змінюють модальність оригіналу, не руйнують його внутрішньої форми, адекватно передають авторські інтенції та у повному обсязі є орієнтованими на україномовного читача.

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Барсук Т. Функціональне навантаження антропонімів у казковому дискурсі (на матеріалі творів Дж.К. Ролінг про Гаррі Поттера) // Наукові записки. Серія «Філологічні науки». — № 81(3). — С. 203-206.
2. Бережна М. Переклад зоонімів дитячої літератури жанру фентезі // Наукові записки Кіровоградського ДПУ імені В. Винниченка. Серія «Філологічні науки». — Кіровоград. КДПУ, 2009. — №81 (4). — С. 229-233.
3. Бережна М. В. Тринадцять етапів перекладу власних імен та назв // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». — 2007. — №1, Том 2. — С. 62-66.
4. Бока О.В. Власні імена як компресовані тексти-носії когнітивної інформації (на матеріалі казки Дж. Ролінг «Гаррі Поттер і орден Фенікса») // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». — 2008. — №1. — С. 15-19.
5. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). — М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001, — 224 с.
6. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. — М.: Высшая школа, 1986. — 340 с.
7. Дал Р. Чарлі і шоколадна фабрика. — Київ: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2005. — 240 с.
8. Назаренко О. Сучасна авторська казка як приклад постмодерністського дискурсу // Наукові записки Кіровоградського ДПУ імені В. Винниченка. Серія «Філологічні науки». — Кіровоград. КДПУ, 2008. — №81 (3). — С. 367-370.
9. Папуша О.М. Наратив дитячої літератури: специфіка художнього дискурсу: Автореф. дис. канд. філол. наук. — Тернопіль, 2004. — 19 с.
10. Пропп В.Я. Русская сказка. — Л.: Изд-во ЛГУ, 1984. — 335 с.
11. Ребрій О.В. Системний підхід до вироблення стратегії перекладу // Вісник ХНУ. Серія «Перекладознавство». — 2009. - № 848. — С 215-220.
12. Ролінг Дж. К. Гаррі Поттер і філософський камінь: Пер. з англ. — К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2009. — 317 с.
13. Сорокотенко О.В. Літературна казка: порівняльний та типологічний аспекти: Автореф. дис. канд. філол. наук. — Одеса, 1996. — 16 с.
14. Dahl R. Charlie and the Chocolate Factory. — Penguin. First published 1964. — 52 p.
15. Rowling J.K. Harry Potter and the Sorcerer's stone. — Scholastic. First published 1998. — 249 p.